

OBRTNI VESTNIK

Strokovni list za povzdigo in napredek obrtništva drav. banovine

»OBRTNI VESTNIK« izhaja vsakega 1. in 15. v mesecu in stane: celoletno . . . . . Din 40.— polletno . . . . . Din 20.— posamezna številka . . . . . Din 2.—	GLASILO OKROŽNIH ODBOROV, OBRTNIH ZDRUŽENJ IN OBRTNIH DRUŠTEV DRAVSKE BANOVINE UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO: LJUBLJANA, BEETHOVNOVA ULICA 10.	Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo Rokopisi se ne vračajo. Ponatiski do- voljeni le z navedbo vira. Številka pri poštni hranilnici, podruž- nici v Ljubljani 10.860.
--	--	--

XIX. LETNIK.

V LJUBLJANI, DNE 22. DECEMBRA 1936.

ŠTEV. 22—23.

Božične misli

Božič, najlepši praznik krščanstva, ne buči samo misli, ki naj se izpolnijo v veselju in upanju. Božič nas navaja, da se ozremo na delo in dogodke v preteklem letu, kajti bliža se konec leta. Nas ne zanimajo najrazličnejši dogodki po svetu, pri srcu nam je le usoda naše obrti.

Preteklo leto je bilo bolj kot katerikoli leto doslej, leto dela in prizadevanja. Samo kratek pregled preko te dobe nas uveri, da smo doživeli velik razvoj iz katerega bo šele ustvarjeno ono, kar nas bo opravičevalo pri našem bodočem delu in nas postavilo v najkrajšem času v novo fazo.

1936. leto je bilo v zadnji dobi skoro za vse stroke, eno najobupnejših. Depresija, ki tlači vse naše življenje k tlom je povzročila, da so vsi sloji preživeli zadnje čase v nekaki vročičnosti. Ne samo posameznik, tudi organizacije so doživele hud pretres, ki je grozil prevrniti vse naše organizacijsko življenje v brezpravnost in demoralizacijo.

— Vendar smo te najhujše dneve prestali. Z mirno stoječostjo; sedaj se nahajamo pred novimi nalogami.

Po medvladju v naši najvišji gospodarski zbornici je obrtništvo dobilo zopet svoje najboljšje zastopstvo, ki bo kot en mož, solidarno nastopilo za obrtniške pravice. Minili so časi, ko so obrtniki nasledili na razna gesla in vabljuje programe. Pozornost dvajsetih tisočev je obrnjena na vprašanja, ki so eksistenčnega pomena: to so razdolžitve obrtnika, njegova davčna preobremenitev, starostno zavarovanje, ohranitev njegovega socialnega in moralnega položaja ter zaščita njegove produkcije pred šušmarstvom in velepodjetniškim dumpingom. Obrtništvo noče privilegijev, za lastno silo se bo dvignilo na ono mesto, ki mu pripada, obrtništvo tudi noče milosti! Le poglejte kipače, poglejte strugarja ali pa lončarja, kako mu lepo nastaja okusen in precizen izdelek pod tenkočutnimi prsti. Tudi obrtnik bo vstal izoblikovan iz sedanje mrtve materije in si ustvaril nov svet.

Grenke bodo naše misli za ta Božič, vendar ne smemo obupati. Božič je praznik miru in iskrenega prijateljstva. Nimamo si drugega darovati, darujmo si medsebojno duha čistega in zvestega tovarištva.

Prepričani bodimo, da bodo tudi nam vsem, slej ali prej, po vsej prostrani jugoslovenski domovini zapeli radostni božični zvonovi.

Vesele božične praznike želim vsem naročnikom in čitateljem uprava „Obrtnega vestnika“

Kako dolgo še . . . ?

Iz Zagorja ob Savi nam poročajo o vnebo-pi-jočem slučaju šušmarstva, ki zasluži, da ga na tem mestu omenimo vsem našim čitateljem v premislek:

Neki mesarski mojster, ki že dolga leta ne izvršuje svoje obrti sam, je oddal svojo mesnico z inventarjem vred v najem pomočniku, ki je komaj opravil pomočniški izpit. Prizadeto združenje je slučaj javilo pristojnim oblastem, toda kljub intervencijam, pomočnik nemoteno obratuje naprej.

Kdo nosi odgovornost za tako očitno kršitev zakona. Če veljajo zakoni glede vzdrževanja reda v državi, zakoni za ohranitev osebne in imovinske varnosti, si ne znamo tolmačiti čemu nam je obrtni zakon, če ga lahko vsakdo nemoteno krši. Apeliramo na vse odgovorne oblasti, ki jim je naloga, da pazijo kako se obrtni zakon izvaja, da že vendar enkrat uvidijo, da je tudi o. z. enakopraven drugim zakonom.

Redakcija prihodnje številke zaključimo 28. t. m.

Do tega dne prosimo, da nam pošljete vse prispevke, oglase itd.

Velikastna zmaga stanovske zavesti in solidarnosti

Volitve v Zbornico za TOI v Ljubljani, so izpričale kako globoko sta povezana med našim obrtništvom stanovski čut in samozavest.

Enoglasno je šlo obrtništvo preko vsakdanjih političnih vprašanj, pri čemer so ga podpirale naše stanovske organizacije na osnovi popolne depolitizacije ter so v vseh vprašanjih prešle preko osebnih ali lokalnih interesov.

Positivno delo, ki je bilo ustvarjeno v najlepši stanovski vzajemnosti mora biti ohranjeno. Svoje težnje moramo dokumentirati skupno v okviru svojih močnih stanovskih organizacijah.

Volitve so se vršile v sedmih okrožjih. Tudi v teh okrožjih so obrtniki izrazili odločno, da žele nastopati skupno z ostalimi stanovci za rešitev našega gospodarstva. Skupno število volilnih upravičencev v teh 7 okrožjih je znašalo 7067. Sporazumne liste so dobile 2262 glasa, vse ostale liste skupaj, — ki so nasprotovale sporazumu našega obrtništva ter so njihovi pristaži že skoro celo desetletje rovarili med zavednim

obrtištvo in pa nekaka separatna skupina — vse so zmogle komaj 1220 glasov. Pičmanova skupina je oddala v vseh okrožjih manj kot 1000 glasov.

V petek 18. t. m. se je sestal plenum Zbornice, na katerem je bil izvoljen za predsednika zopet g. Ivan Jelačin. Za podpredsednike so bili predlagani in z večino glasov izvoljeni gg. Ogrin Ivan, stavbenik; Elsbacher Konrad, trgovec iz Laškega ter Skubec Rihard, gen. ravnatelj TPD.

Zbornica slovenskega gospodarstva je dobila v osebi predsednika g. Jelačina nepristranskega zagovornika, ki bo, kot je sam poudaril v svojem prvem predsedniškem nagovoru, znal ščititi interese vseh in vsakogar. Obrtniški predstavniki bodo na prihodnji seji, ki se bo vršila po novem letu, predložili svoje predloge. Zelimo, da bi njihovi nasveti pri zakonodajnih oblasteh našli popolno razumevanje.

Tako propada naša obrt!

Ze leta in leta je naše obrtništvo z raznimi predstavki, prošnjami in resolucijami pokazalo na škodljivo delovanje mariborske kaznilnice, ki izvršuje v naprotstvu z določili obrtnega zakona najrazličnejša rokodelska dela po naročilu privatnih strank. Vsa prizadevanja obrtništva, obrtniških organizacij in Zbornice za TOI v Ljubljani, pa so bila doslej zaman, češ, da zahteva po ukinitvi takega delovanja kaznilnice nasprotuje predpisom zakona o izvrševanju kazni na prostosti, ki veleva, da se mora kaznjenec zaposliti.

Ta razlog za odklonilo stališče justičnega ministrstva napram utemeljeni zahtevi obrtništva nikakor ne more držati. Popolnoma se strinja obrtništvo s tem, da se kaznjence zaposluje z delom, nikakor pa se ne more strinjati z načinom, kako se to zaposlitev organizira v moški kaznilnici v Mariboru. Kaznilnica v Mariboru namreč ne zaposluje svojih kaznjencev v smislu kazenskega zakona, ki je usmerjen na to, da se kaznjence navaja k poštenemu delu in ga telesno vsposablja za izvrševanje poštenega pridobitnega dela v okvirju človeške družbe, marveč predstavlja mariborska moška kaznilnica pravcato industrijsko velepodjetje,

Sicer pa se naj kaznjence vzgaja v istem svojstvu, kakor je bil zaposlen poprej, predno je prišel v kaznilnico.

Kaznjenci v tem zavodu so zaposleni pri nešteti najmodernejših strojih tako, da vrše v glavnem stroji ono delo, za katero bi se moralo po vzgajalnih načinih kazenskega zakona usposabljeni kaznjence. Ob taki zaposlitvi se pa željeni uspeh nikakor ne doseže, pač pa ima taka organizacija zaposlitve skrajno škodljive posledice radi tega, ker je uspeh dela tolikih strojev ogrožen, da kaznilnica res ne bi bila več v stanju svoje kaznjence redno zaposliti, če si ne bi poiskala širši odtok za napravljene izdelke. Tako je prišlo do tega, da kaznilnica sprejema naročila za raznovrstne rokodelske obrtniške izdelke v največjem obsegu tudi od privatnih strank.

Do tega pa ni prišlo morda radi tega, ker se mora kaznjence redno zaposliti, marveč le vsled

popolnoma zgrešene organizacije te zaposlitve na strojni industrijski podlagi.

Tako na primer je v mizarskih delavnicah moške kaznilnice v Mariboru zaposlenih okoli 100 kaznjencev. Opremljene pa so te delavnice s tolikimi najmodernejšimi stroji, da je delovni uspeh najmanj dvakrat večji, kakor v vseh 50 mizarskih delavnicah mariborskih obrtnikov-mizarjev. Ne mine skoraj dan, da ne zapuste kaznilnico cele kolone dobavnih vozičkov z raznim pohištvo namenjenim privatnim naročnikom. Ti naročilec pa niso morda samo državni uslužbenci ali celo uslužbenci moške kaznilnice, temveč se rekrutirajo iz vseh slojev prebivalstva, kakor n. pr. narodnih poslancev, odvetnikov, privatnih nameščencev, trgovcev itd.

Na isti način je organizirana zaposlitev kaznjencev v drugih rokodelskih panogah. V krojaški delavnici se je n. pr. izvršilo kakor doznavamo iz zanesljivega vira v enem dnevu 22 poskušenj oblek po naročilu privatnih strank. Tudi v knjigovezni stroki izvršujejo kaznjenci vrečice ter se vežejo knjige po naročilu kar na veliko za vsakovrstne odjemalce.

Slična je podoba tudi v čevljarski, slikarski, ključavničarski in tapetničarski stroki. V ključavničarski stroki so se n. pr. v zadnjem času izvršila večja dela za Nabavljalno zadrugo državnih nameščencev.

Na ta način je prizadeto z delovanjem mariborske moške kaznilnice vse legalno obrtništvo vseh panog v Mariboru.

Po točnih informacijah nam je znano, da n. pr. kaznilnica v Sremski Mitrovici ne sprejema načelno niti najmanjšega naročila od privatnih strank in vendar zaposluje svoje kaznjence po določilih kazenskega zakona. Smatramo, da je sploh primer mariborske kaznilnice edinstven v celi naši državi, tembolj upravičena pa je naša zahteva, da se organizacija zaposlitve kaznjencev tudi v tej kaznilnici prilagodi določilom obrtnega zakona, katera po našem mnenju ne nasprotujejo določilom kazenskega zakona.

V današnji dobi težke gospodarske depresije prosimo mariborsko legalno obrtništvo temeljite učinkovite pomoči.

Mariborski obrtniki.

Kaj bo z dolgovi kmetov obrtnikov

Z novo uredbo o kmečkih dolgovih izgubi zaščito mnogo ljudi, ki stanujejo v okolici mest in trgov. Taki manjši kmetje se preživljajo s prodajo svojih pridelkov na trgih, imajo nekateri v hišah najemnike iz mesta. Ako presega davčna osnova za najemnino obdavčeni dohodek od zemljišča, izgubi tak kmet

zaščito. Po prejšnjih uredbah je bil tak kmet zaščiten.

Vprašanje, kdo je kmet, je bilo v prejšnjih uredbah dovolj pojasnjeno. Ljudje so dobili potrebna potrdila od občinskih oblastev. V mnogih primerih so bila taka potrdila preizkušena od sodišča in od njega potrjena. Z no-

vo uredbo se pa vse to ukinja in mora kmet prositi, da mu izda občina izkazilo po novem obrazcu. Vsaj primerom, potrjenim od sodišča, naj bi nova uredba priznala polno vlagajo. Mnogo truda bi bilo s tem prihranjenega.

Kaj čaka kmete, bivajoče v okoliših mest ali trgov, ki izgubijo zaščito po novi uredbi, si lahko predstavljamo. Že danes se vlagajo predlogi za izvršbe.

Namen kmečke razdolžitve ne more biti samo ta, da se spravi vprašanje z dnevnega reda, marveč zlasti ta, da se pomaga kmetu, ki ni po lastni krivdi zabredel v dolg, da bo spet z veseljem obdeloval svojo zemljo. Nova uredba naj bi bila za ozdravljenje težavnih razmer, v katerih je zdaj kmet. Zeleti bi bilo, da se taki nedostatk odpravijo in da ostanejo pod zaščito tudi tisti kmetje, ki so bili kmetje na osnovi prejšnjih uredb.

V zadnjem času vprašujejo uredništvo kmetje, ki opravljajo tudi razne obrti, zakaj jim davčne uprave ne izdajajo potrdil o davkih za izjave, da so kmetje v smislu nove uredbe.

Nedavno so dobile davčne uprave od finančne direkcije okrožnico, naj ustavijo izdajo takih potrdil, dokler ne dobijo potrebnih navodil. Na finančni direkciji so nam pojasnili, da se pripravljata uradno tolmačenje raznih nejasnosti, ki jih imata nova uredba o likvidaciji dolgov in pravilnik k njej. Posebno nejasno je vprašanje kmetov, ki opravljajo poleg kmetovanja še kakšno obrt. Nekdo ima na primer žago, v kateri reže les iz svojih gozdov. Vprašanje je, ali se smatra ta obrt za trgovino ali pa le za predelavo lastnega kmetijskega pridelka.

Se več preglavic povzroča vprašanje trških kmetov-obrtnikov. Uredba daje zaščito le vaškemu kmetu obrtniku. Trge poznamo samo v naši banovini in bi bilo gotovo krivično, če bi izgubili ti trški obrtniki ugodnosti nove uredbe. Se bolj pereče je vprašanje kmetov-obrtnikov v naših malih mestih, kakor Kranju, Sošanju in drugih, da ne govorimo o Ložu, Višnji gori in sličnih starih mestecih. Naši trgi in mala mesta so prav zavoljo obilice kmetov-obrtnikov značilne tvorbe.

Enako važno vprašanje je, kaj naj se zgodi s kmeti naših povečanih mest, kakor velike Ljubljane, velikega Celja. Čeprav spadajo upravno te pripojene vasi z značilnimi vaškimi kmeti-obrtniki pod mesta, vendar ni jasno, ali jim gre zaščita ali ne.

† Ivan Rebek:

Življenje in trpljenje slovenskega obrtnika

Usodno leto 1914. je napravilo vsemu temu živahnemu gibanju konec.

Kot priprost obrtnik sem storil vse kar je bilo v moji moči. Ko ne bi poznal težkih razmer in potreb majhnega človeka in najnižjih slojev se mi marsikatera akcija ne bi tako posrečila. Ustanovitev slovenskega delavskega podpornega društva je k nacionalizaciji nemškutarskega mesta mnogo pripomogla. Tudi to skrb sem prevzel na svoje rame. Uspeh v tem društvu štejem k svojim največjim zadoščanjem. Od 100 članov je v najkrajšem času društvo naraslo na 200, s tem številom se je pač dalo delati. Kljub raznim intervencijam, prepovedim in šikanam s strani oblastev smo prirejali shode, ki so bili pravi ljudski tabori. Proti postopanju oblasti sem se često pritožil, toda sem za svojo predrznost prejel »nagrado« 10 goldinarjev in sedem dni zapora. Toda to me ni prav nič ustavilo pri mojem delovanju.

Pritožil sem se tudi pri pristojnih oblasteh proti nečloveškemu postopanju z delavci celjske cinkarne. Preiskava je delavstvu res odpomogla. To je bil triumf za nas. Delavsko društvo je tako naraslo, da smo morali misliti na lastne prostore. Te smo združili skupno z gostilno, ki je bila odslej najbolj posečena gostilna v Celju. Vzгляд je vlekel in kaj kmalu je tudi Trbovlje imelo slično narodno delavsko organizacijo. S svojimi izvajanji na delavskem shodu v prid delavskim pravicam, zahtevami po svobodi narodne volje, delavskega starostnega zavarovanja sem tako prodril, da bi me kmalu iz skromnega političnega po-

iz različnih takih razlogov se je odločila finančna direkcija, da bo počakala z izdajo potrdil o kmetstvu vse dotlej, dokler ne dobi uradnega tolmačenja raznih nejasnosti v novi uredbi. Zeleti bi bilo, da se te nejasnosti odpravijo v prilog prizadetim, ker bi sicer prestrogo tolmačenje moglo ugonobiti velik del našega kmečkega obrtništva, ki je že tako v težavnem položaju.

Vlaganje prošelj za znižanje kmečkih dolgov do 31. decembra

Odkar je izšla uredba o ureditvi kmečkih dolgov in so bili izdani razni pravilniki k njej, se je prav mnogo razpravljalo o nedoslednostih, ki izvirajo iz teh uredb. Kakor se je pokazalo, ni prav nihče zadovoljen s to ureditvijo, ne dolžniki, še manj pa upniki. Uredba je zlasti hudo prizadela naše denarne zadruge, ki bodo, če ostane uredba takšna, kakršna je zdaj, s težavo vzdržale. Zato so poslale naše zadruge po svojih zvezah vladi izpreminjevalne predloge. Na drugi strani zaenkrat ne morejo naše občine izdajati potrdil o tem, da je dolžnik kmet v smislu uredbe, ker je finančna direkcija naročila davčnim oblastvom, naj ne izdajajo občinam podatkov o višini davčnih osnov dolžnikov, dokler ne dobijo podrobnih navodil od finančne direkcije, ki jih ta pričakuje iz Beograda.

Te okoliščine so rodile pri prizadetih dolžnikih prepričanje, da bo nemara s to novo uredbo prav tako, kakor je bilo z njenimi predhodnicami, ki so se le delno izvajale in je bil tisti dolžnik, ki se je teh uredb natančno držal, neredko predmet posmeha svojih zanikarnih tovarišev. Naj bo z usodo dolgov pri zadrugah tako ali tako, vendar je eno gotovo, da se ureditev kmečkih dolgov med zadrugami in Privilegirano agrarno banko, odnosno državo ne bo tikala neposredno dolžnikov in torej tudi ne bo mogla imeti vpliva na plačevanje po dolžnikih.

Prav zaradi tega je važno, da opomnimo vse kmečke dolžnike na važen rok, ki poteče 31. decembra tega leta. Po členu 26. uredbe o likvidaciji kmečkih dolgov morajo namreč dolžniki, katerih dolgovi presegajo 25.000 Din in ki hočejo doseči znižanje dolga za največ 30 odnosa 50 odstotkov, vložiti v dveh mesecih od razglasitve pravilnika k tej uredbi na pristojno sresko sodišče prošnjo za znižanje dolga. Pravilnik je bil razglašen 31. oktobra in poteče torej rok za vložbo takšne prošnje zadnjega decembra. Za primer, da bi dolžnik ne vložil

do tega dne prošnje, določa tretji odstavek člena 26. uredbe, da izgubi s tem dolžnik vsako pravico, okoristiti se z znižanjem dolga.

K prošnji za znižanje mora dolžnik predložiti sodišču tudi naslednje listine: a) potrdilo, da je kmet po dbločbah te uredbe; b) seznam vseh upnikov z navedbo višine in pravne osnove dolgov ne glede na to, kakšne vrste je dolg, kdaj je nastal in ali je obsežen z uredbo ali ne; c) seznam in označbo vrednosti vse nepremične in premične imovine (razen pohištva) kakor tudi vseh dohodkov, najsi izvirajo odkoderkoli in iz česar; d) potrdilo občinske uprave o številu hišnih članov in o površini zemljišča, ki ga dolžnik daje ali jemlje v zakup; e) potrdilo občinske uprave o številu in vrednosti živine in drobnice, ki jo redi dolžnik.

Sestava vseh teh seznamov vzame seveda mnogo truda in časa, zato določa pravilnik v členu 29., da je dolžnik sicer zavezan predložiti sodišču prošnjo za znižanje dolga v roku dveh mesecev, da pa lahko predloži priloge k prošnji tudi pozneje v roku, ki mu ga določi sodišče.

Nujna dolžnost vsakega kmečkega dolžnika, ki noče zamuditi prilike za znižanje dolga, je torej, da nemudno vloži pri sreskem sodišču prošnjo za znižanje dolga po nastopnem vzorcu:

Sreskemu sodišču v .....
Podpisani J. J., posestnik v ..... občina ..... prosim po uredbi o likvidaciji kmečkih dolgov od 26. septembra 1926. za znižanje svojega dolga. Obenem prosim podpisani, da mu sodišče določi rok za predložitev potrebnih potrdil, ker jih še ni mogel dobiti.
V ..... dne ..... 1936.
J. J., posestnik

Prošnja sama kakor tudi vse priloge so proste vsake kolkovine. Kdor še ni zaprosil pri občinski upravi za potrdilo, da je kmet, naj to nemudoma stori, da bodo mogle občine pravočasno dobiti od davčnih oblastev podatke o višini davčnih osnov, kadar bodo le-ta dobila podrobna navodila od finančne direkcije. Ko je dolžnik vložil prošnjo na sodišče in zaprosil za občinsko potrdilo, lahko mirno čaka nadaljnega poteka hudo zamotane in zato prav težavno rešljive končne razdolžitve kmetov. Nujno opozarjamo še enkrat naše prizadete čitatelje, naj nikar ne odlašajo z ureditvijo te zadeve in naj opozorijo na naš članek tudi vse svoje sosede, zakaj škoda, ki bi nastala zaradi nevednosti in nepoučenosti posameznikov, bo občutil ves kmečki stan.

kreta zaneslo v najširše gibanje. To delo mi je bilo v veselje, ker sem se lahko z uspehom izkazal. Lepo društveno imetje, krasna knjižnica, pevski zbor, katerega je vodil znani skladatelj Schwab, vse to mi je dalo pobudo k nadaljnjemu delu.

Najnehvaležnejše delo je bilo moje politično robotanje. Štajerski deželni zbor je imel svoj volilni red tako prikrojen, da slovenska manjšina sploh ni prišla do besede. Vsled tega je narodna zavest polagoma hiral, ker nas niso pustili do besede. Samo dr. Dečko ni nikoli miroval. Kot protikandidata so predlagali mene. Boljše kot tokrat smo se odrezali šele l. 1910., ko se je dala tudi za deželni zbor delavcem volilna pravica. Zgodilo se je prvič, da v deželnem zboru Celje ni imelo nemškega poslanca. Leta 1912. so bile volitve v državni zbor. Tudi to pot sem sprejel na vsestransko prigovarjanje skupno kandidaturu pristašev narodno-napredne in slovenske ljudske stranke. Ves okraj od Mute do Brezic pa od Gor. grada do Ljutomera sem obhodil večinoma sam. V nemškutarske kraje so me spremljali ing. Pahernik, poslanec Štibler in učiteljski vodja Hren. Ob volitvah smo pri 4000 glasovih propadli komaj za 700. To je bil že naš resen in uspešen poskus. Po volitvah je prišel v delavnico dr. Korošec rekoč: »Rebek, dobro ste se držali, le tako naprej, prihodnjic pa bo šlo.« Nato mi je vrnil polovico potnih stroškov, t. j. 300 kron, dočim sem vse ostalo moral sam potrošiti iz svojega žepa.

Svetovna vojna tudi meni ni prizanesla. Dotlej sem imel nastavljenih 24 ljudi, toda takoj so vsi odšli v vojno. Kljub temu, da sem bil v preiskavi, sem radi slabih gmotnih razmer želel oddati delavnico v najem državnemu erarju. Mojo prošnjo so izko-

ristili, tako da sem jo moral oddati z vsem inventarjem za skromnih 200 kron mesečno. Ni bilo druge pomoči kot: »Still sein und Maul halten«.

O kakem društvenem delovanju med tem ni bilo govora. Šele po dunajski deklaraciji sedemnajstega leta, se je polagoma pričelo novo gibanje. Pevsko društvo, čigar predsedstvo sem zopet prevzel je ponovno oživelo. K pevskim vajam so hodili izborni pevci iz daljne okolice Celja. Prvi koncert se je vršil v sokolskem domu v Gaberju, pozneje v Šošanju in Slov. Bistrici. Program smo taktično sestavili, ker nam bi ga sicer zabranili. Glasile so se slovanske pesmi »Slovan na dan« in druge. Temu pomembnemu društvu sem predsedoval do 1921. Tedaj je praznovalo društvo 25-letnico z izvedbo veličastne Sattnerjeve »Jeftejeve pri-sege« pod vodstvom C. Preglja.

Nemška obrtna zveza je leta 1917. sklicala pri »Pošti« (Rebenschegg) obrtno zborovanje z dnevnim redom: »Predpriprave za obrtniški razmah po končani svetovni vojni«. Zanimalo me je, kaj hočejo. Poročevalec je med drugim izjavil: »Toda okoli hodi neki dr. Korošec, pripoveduje ljudem o nekakšni Jugoslaviji, o čemer pa nihče nič ne ve.« Tedaj sem jaz vstal in jim razložil našo vero v Jugoslavijo in o naši bodočnosti.

Po kratkem prehodu tedanje zmede sem polagoma uredil svojo delavnico. Radi svoje popustljivosti sem se zopet pustil vpreči v politični voz. Vdal sem se zahtevi in sprejel pri občinskih volitvah mesto nosilca liste demokratske stranke, ki je bila tedaj v Celju najmočnejša. Značilno je, da ni bil izvoljen za župana nosilec liste. Občinski svetnik sem ostal do leta 1928.

Ne odlašajte s plačevanjem naročnine!

V tej številki so morala radi pomanjkanja prostora izostati mnoga aktualna poročila. Priobčili jih bomo v naslednji številki, ki izide 31. decembra t. l.

Zahtevajte povsod naš stanovski list!
Obrtniki, zahtevajte v vseh lokalnih kamor zahajate, svoj list.

Ako še niste.

**NAROČITE TAKOJ
OBRTNIŠKI KOLEDAR 1937**

ki je nepogrešljiv stanovski, strokovni in poslovni svetovalec obrtnikom in obrtnicam vseh strok.

Praktičen, priročen in koristen za vsakogar. Radi bogate vsebine in lepe opreme bo vsakomur v izredno veselje.

Najprimernejše darilo prijatelju, pomočniku, vajencu in učencu je Obrtniški koledar 1937. Opozorjamo čevljarje na posebne tablice, ki so doslej prve te vrste.

**Tradicionalni obrtniški družabni večer je
XIII. OBRTNIŠKI PLES**

ki ga priredi Obrtniško društvo v Ljubljani dne 16. januarja 1937 v Kazini

Vse stanovske tovariše in prijatelje našega obrtništvva vabimo k polnoštevilni udeležbi. Ev. čisti dohodek je namenjen socialnemu fondu za pomoč obubožanim obrtnikom.

Tekom meseca januarja moraš vložiti svojo davčno napoved. Obrtniki dobijo vsa pojasnila pri Obrtniškem društvu v Ljubljani, Beethovnova 10. priti.

Vestnik naših organizacij

* Kočevski obrtniki so 24. t. m. otvorili obrtno razstavo.

* Ob priliki letošnje obrtne razstave na V. jubilejnim Mariborskem tednu od 1.—9. avgusta t. l., katero je priredilo Slovensko obrtno društvo v Mariboru so se med drugimi razstavljalci udeležili razstave tudi pomočniki in vajenci, katerim se je podelilo diplome, priznanice in denarne nagrade na praznik ujedinjenja, dne 1. decembra.

Tedaj smo se pripravljali na ustanovitev skupne državne obrtne organizacije. 9. septembra 1919. se je v Celju vršil prvi jugoslovanski obrtni shod. Udeležba je bila ogromna; iz Zagreba je prišel Čupak, iz Beograda Milan Stojadinović in Radovanovič ter zastopniki vseh slovenskih organizacij in vlade. Naš program je bil: gospodarsko neodvisna Jugoslavija in zahteva po enotnem obrtnem zakonu.

Duša vsega takratnega društvenega gibanja je bil društveni tajnik g. Ignacij Založnik, sedanji nadzornik obrtnih zadrug v Mariboru. Leto 1922. je bilo za obrtnika gospodarsko na višku. Da se tako redka prilika izkoristi, je društvo priredilo veliko obrtno razstavo s sodelovanjem vseh slojev. Sijajno uspela razstava je bila zaključena s še lepšim gmotnim uspehom. Iz dohodkov vsakoletne društvene zabave je društvo podpiralo obrtno-nadaljevalno šolo in onemogle obrtnike, neglede na članstvo. Celjsko obrtno društvo je tudi sprožilo prvo idejo o prireditvi tečaja za autogensko varenje.

Kakor vselej se je tudi z menoj uresničil pregovor o vrču, ki hodi po vodo. Neupravičeni napadi iz vrst, ki sicer niso bili člani so mi vzeli vse veselje. To je bilo leta 1928. Tedaj je sledeči društveni predsednik Vinko Kukovec z preostalim denarjem (257.000) kupil staro hišo in jo preuredil v društveni dom.

Kot zastopnik obrtništvva sem bil leta 1921. imenovan v zbornični svet. Tedaj sem prvič v življenju za zamudo časa ob priliki sej prejel honorar in pa pozneje, ko smo leta 1923. šli na gospodarsko konferenco v Skoplje in Solun. Za to pot sem prejel 2000 Din. To potovanje je bilo zame najlepši dogodek. Tu sem prvič prišel v stik z

Društvo je prejelo od skupine teh razstavljalcev sledečo zahvalo:

Obrtna mladina v Mariboru, ki je razstavila na letošnji obrtni razstavi ob priliki »Mariborskega tedna«, svoje pomočnike in vajenske izdelke se tem potom najlepše zahvaljuje Slovenskemu obrtnemu društvu za veliko naklonjenost, ki jo goji do obrtniškega naraščanja.

Letos dne 1. decembra, na naš državni praznik je Slovensko obrtno društvo razdelilo vsem razstavljalcem-pomočnikom krasno izdelane diplome, vajencem pa lične priznanice in denarne nagrade.

Ti vidni znaki dobrotelne in skrbne naklonjenosti so obrtni mladini v veliko veselje in ji bodo pobuda za nadaljno strokovno napredovanje.

BATA JE TOZIL »ZANATLIJO« IN IZGUBIL.

Proces, v katerem je nastopilo velekapitalistično podjetje Baťa proti nekaterim obrtnikom v Beogradu je bil te dni dovršen v korist obrtniškega pokreta. Tožena sta bila obrtniški predsednik Stojadin Andjelković, stavbenik in podpredsednik Glavnega obrtniškega Saveza ter član uprave g. Dušan Jurmović. Povod za tožbo je dal članek, ki je bil objavljen 15. marca t. l. pod naslovom »Končno je firma Baťa predložena anketi«. V tem članku so navedene katastrofalne Baťine metode za čevljarstvo obrt. Oba obtožena sta oproščena vsake krivde z motivacijo, da inkriminirani članek ni bil napisan v smislu klevete, nego v nameri, da koristi obrtniškim stanovskim interesom, ki so po mišljenju sodišča važnejši od interesov firme Baťa.

Smisel cele razprave je bila trditve »Zanatlije«, da »Baťa« s svojimi oglasi korumpira in blefira časopise in s tem celotno javnost. Razni zagrebški listi niso hoteli objaviti nekatere članke iz obrtniških vrst, ker je v teh listih stalni oglaševalec Baťa, ki jim plačuje letno 600 do 700.000 dinarjev. To dejstvo je bilo potrjeno in s tem je vzrok tožbe odpadel. Sijajen zagovornik obrtnikov je bil advokat Pupič. Ta razprava je bila v zadnjem času velika senzacija za Beograd ter je dobila s pravično razsodbo beogradskega okrožnega sodišča tudi svoje moralno ozadje. Tudi v Ljubljani bo te dni nadaljevanje procesa proti obtoženemu čevljarju Kristanu, o čemer smo svojčas že poročali. Ker bo gotovo vse obrtnike zanimal ta proces, se k stvari še povrnemo.

brati Srbi in gledal slavna torišča srbskih zmag. Na vsej nadaljni poti v Solun sem bil priča silnega razdejanja, ki ga je povzročila vojna. Solunska trgovsko-obrtna zbornica nam je priredila prav prisrčen sprejem. Po raznih nagovorih v grščini in srbohrvaščini se je tedanji podpredsednik g. Ogrin odrezal prav po kranjsko. Mislil sem, kaj je tega treba, ko ga nihče ne razume, toda zmotil sem se. Predsednik solunske Zbornice mu je odgovoril v prav dobri slovenščini, povdarjajoč lepoto naših krajev, kjer je stalen gost.

Z radostjo se spominjam časov, ko sem imel priliko sodelovati na naši gospodarski obnovi. Toda že par let po preobratu, so žal med Slovenci nastale strankarske razprtije in slučaj je nanesel, da so imeli v Zbornici takrat večino naprednjaki. Dasi se je v Zbornici vršilo vse delo popolnoma nepristransko, vendar nekaterim strankarjem ta nepristranost ni bila všeč. Najbrže zato ne, ker so bili med vojno vajeni gledati, ne pa sodelovati. Iz nekkih gospodarskih krogov se je izcimil odbor, ki je vladi dr. Korošca predložil novi volilni red, s katerim naj bi v obrtni odsek volili tudi taki, ki niso imeli obrtne pravice, samo da so bili člani načelstva kake nakupovalne ali druge zadruge. Vršila so se pogajanja da bi se volilo brez sovražnosti, toda ljudska stranka je enostavno to odbila in zahtevala večino v obrtnem odseku in pogoj, da se Zadavec, Petovar in jaz odstranimo. Do sporazuma seveda ni prišlo.

V naslednjih letih sem bil celo desetletje načelnik kovinske zadruge in podpredsednik šolskega odbora za obrtno nadaljevalno šolstvo.

Toda vse to različno delo mi je prineslo

Nemški obrtniški tisk

je izgubil s smrtjo g. Karla Zelenya svojega najboljšega in najvnetejšega pobornika. Zavedal se je, da je stanovski tisk najvažnejše orodje v borbi za stanovske pravice, zato je s svojim večjim peresom postavil osnovo in težišče vsega stanovskega stremljenja v organizacijo vzornega tiskovnega poročevalstva. On sam ni bil obrtnik, mogel bi biti pa marsi-

komu za vzor, kako je treba danes pomagati obubožanemu obrtniškega stanu in kako je treba dvigniti ugled in čast rokodelskemu delu. Naša dolžnost je, da izkažemo takemu možu vso čast.

Naši grobovi

* Preminul je v Rečici pri Bledu mizarski mojster **Jožef Stare**.

* V Ljubljani je umrl Franc **Gradišar**, klepar in instalater.

* V Mariboru je preminul tesar **Blaž Stern**, v starosti 62. leti.

* V Planini pri Rakeku je nenadoma umrl kovaški mojster **Rovan Franc**.

Obvestila

* **Prikrojevalni tečaj** za krojače in šivilje priredi Kr. banska uprava v Ljubljani. Prijave sprejema do 3. jan. 1937. ref. zavoda za pospeševanje obrti Knafljeva ul.

* **Pomočniki izpiti** za krojaške vajence in vajenke se bodo vršili dne 20. jan. 1937. Prošnje je treba vložiti do 31. t. m. pri Združenju krojačev in krojačic v Ljubljani.

Razno

* Na seji **SUZOR-ja**, ki se je vršila 17. t. m. in kateri je prisostvovalo 12 delavskih in 11 delodajalskih predstavnikov je bil upokojen dosedanji ravnatelj Glaser. Mesto ravnatelja je zasedel Radovan Matjašič, po rodu iz Kranjske gore. Kot odličan strokovnjak na polju socialnega zavarovanja uživa v mednarodnem svetu

samo razočaranje. Leta 1927. so nastopila tiista usodna leta v našem gospodarstvu, ko se je marsikatero trdno podjetje moralo zrušiti pod pritiskom razmer. Tudi mene je zajel val gospodarske depresije. Iskal sem in klical po pomoč, toda zaman. Marsikateri prijatelj bi mi lahko s taktično potezo, brez posebnih žrtve rešil eksistenco. Samo eden bi bil pripravljen pomagati mi, pa ni mogel, t. j. dr. Božič. Prišel sem ob vse imetje. V tem tužnem položaju sem se spomnil hlapca Jerneja. Služil sem 40 let zvesto in udano domovini in narodu in sem na koncu ostal brez groša na cesti. Ko sem bil že star in onemogel, me sedanji namišljeni lastniki domovine niso več spoznali »za dragega prijatelja«. Mnogi izmed teh pa, ki so med tem bolj mislili nase, kakor pa na narod, nosijo še glavo pokonci, ker pomenijo nekaj in so se tudi primerno preskrbeli za stara leta.

Kaj naj torej storim v tem obupu? Fizične in duševne moči so me že preveč zapustile, da bi mogel kaj ustvariti ali si vsaj borno življenje zagotoviti. Brez imetja in prijateljev sem ostal sam s svojim poštenjem in neomahljivim značajem; to je bilo in bo moje največje imetje.

Žal moram priznati, da so te moje lastnosti bolj upoštevali moji nekdanji narodni nasprotniki kot pa lastni rojaki. Z njihovo pomočjo je moj sin moje nekdanje podjetje ponovno dvignil v cvetočo obrt. Na ta način sem bil s svojo ženo za silo preskrbljen.

Po vsem tem pa mera mojega trpljenja še ni bila izpraznjena; da se izpolni moja usoda, sem jo moral izpiti do dna.

*

To so spomini iz življenja slovenskega trpina in narodnega idealista.

velik ugled. Obrtništvo pozdravlja njegovo izvolitev, ker je prepričano, da bodo težnje delodajalske skupine v polni meri upoštevane.

Sveti arhijerejski sabor srbske pravoslavne cerkve se je na svojih zborih v Beogradu potegnil za obrtništvo s poslanico, kjer je rečeno: »S posebno skrbjo sledimo težkemu položaju našega obrtniškega stanu, ki stoji v neenaki borbi s tujim kapitalom. Pravoslavna cerkev gleda na to vprašanje iz čisto moralnega vidika. Mali srbski človek, ki se je boril za svobodo svoje domovine in zanjo žrtvoval življenje in imovino, je danes jedva v stanju, da si zasluži skorjico kruha. Prednost se danes daje tujim magnatom, ki so bili tedaj, ko je domovina potrebovala obrambe daleč od naših vrst ali celo v nasprotnih. Pravoslavna cerkev smatra za svojo dolžnost, da dvigne svoj glas v zaščito naših obrtnikov ter da jim moralno pomaga in jih podpre.«

Pridobivajte novih naročnikov!

Zaloga

stekla, porcelana, zrcal, sve-tilk, raznih okvirjev i. t. d.

STAVBNO

IN UMETNO STEKLARSTVO

Avgust Agnola

LJUBLJANA, TYRŠEVA CESTA 10

Račun poštne hranilnice 10.940. — Tel. 24-78

Vsak zaveden Slovenec zavaruje sebe, svojce in svoje imetje edinole pri naši domači

VZAJEMNI ZAVAROVALNICE V LJUBLJANI

požar, vlom, steklo, zvonove, jamstvo, nezgode, kasko, življenje in

v „KARITAS“ - oddelku: posmrtnino, doto in starostno preskrbo.

CENTRALA:

Ljubljana, Miklošičeva cesta šte. 19. — Lastna palača. — Telefon 25-21 in 25-22.

PODRUŽNICE:

Celje, Palača Ljudske posojilnice.
Maribor, Loška ul. 10 in Orožnova ul. 8.
Beograd, Pašičeva ul. 10.
Sarajevo, Zvonimirova obala 9.
Split, Ulica XI. puka 22.
Zagreb, Ulica Kraljice Marije 36.

Krojači!

Pri nabavi vsakovrstnega blaga za moške obleke, kakor tudi podloge in pribora, Vas bodo najbolj vestno in pri najugodnejših cenah postregli pri:

Češko-jugoslovenska
veletrgovina blaga

ANTON HÜBL D. D.
Zagreb, Trenkova ulica šte. 7

Vsi si želimo konec nepovoljnega stanja na denarnem trgu in iz tega izvirajoče gospodarske krize! Priznanje, ki ga po celi državi uživa slovensko denarništvo, temelji zlasti na vzorni urejenosti naših hranilnic, na gospodarnosti in vztrajnosti slovenskih hranilcev, ki so svoje denarne zavode dvignili do takega ugleda in pripomogli domovini do blagostanja!

Pomagajmo si sami!

Vlagajte svoje prihranke, vir blagostanja, v domači največji denarni zavod, to je

Mestna hranilnica ljubljanska v Ljubljani

»SLAVIJA«

jugoslovenska zavarovalna banka

Zavarovanja poslopij, pohištva, avtomobilov, oken, blagajn, življenja, dote, pogrebnih stroškov itd.

Glavno ravnateljstvo v Ljubljani, Gosposka ulica 12

Ekspozitura v Mariboru, Aleksandrova 6

Ekspozitura v Celju, Kolenčeva ulica 6

Podružnice: Beograd, Zagreb, Sarajevo, Novi Sad, Osijek, Split

Kreditno društvo

MESTNE HRANILNICE LJUBLJANSKE

dovoljuje posojila na menice

in kredite v tekočem računu vsem

kredita zmožnim osebam in tvrdkam

»INDUS«, tovarna usnja in usnjenih izdelkov, družba z o. z. Ljubljana

Tovarna gonilnih jermen izdeluje v najboljši kakovosti: Vse vrste transmisijskih jermen znamke »Panther«, »Kron«, Indus »Special-Citrontan«. Tehnične predmete za tekstilno industrijo kakor Pikerje, udarne kapice, udarna jermena, manšete, tesnila itd.

Tovarna usnja izdeluje vse vrste usnja, krom in galunski stroj, telečji in goveji boks, kravine, dulboks, blankusnje, usnje za knjigoveze, svinjsko usnje za galanterijo in sedla.

Tovarna galanterijskih izdelkov izdeluje kovčge, gamaše, opasače, žoge, aktovke itd.

DOMAČI KAPITAL!

DOMAČI DELAVCI!

Odg. urednik Rudolf Lavrenčič. — Za konzorcij »Obrtnega Vestnika« Josip Rebek. — Tiska tiskarna Slovenija (predstavniki A. Kolman). — Vsi v Ljubljani.

